

V. Stankevičius

DIDELĖS IR MAŽOS VALSTYBĖS TEISĖS FILOSOFIJOS ŠVIESOJE

(Tęsinys)

Nepaisant viso priešingumo Platono ideologijai, Aristotelio pažiūros tam tikrose taškuose sutinka su ja. Visų pirma, priešingai viešpatavusiai dar neseniai klasiškoje liberalinėje mokykloje aprėžiančiai pažiūrai į valstybės funkcijas, Aristotelis taip pat buvo iki tam tikro laipsnio etatistas. Pasak jo, valstybė taip pat stato savo tikslu ne tik tiktai saugumo išlaikymą viduje ir iš oro, bet ji turi ir pozityvius uždavinius: dorovės idealo ir harmonijos įgyvendinimą. Būdinga, kad Aristotelis "Politika" baigiasi perskyrimais, skirtais samprotavimams apie muziką, — galas, kiek netikėtai šis dienų skaitytojiui, bet toks charakteringas elniui, mačiasiam grožyje ir harmonijoje nenutrūkiamą ryšį su teise ir dorovingumu.

Ir dar vienu atveju Aristotelio pažiūros sutampa su Platono pažiūromis: klausime apie valstybės dydį. Pripažindamas, kad visos valdymo formos galinčios būti tobilos, jis visticke mano, kad dydžio atžvilgiu valstybės yra pastatyta natūralios ribos, kurias jos neturinčios peržengti. Aristotelio samprotavimai šia tema yra taip charakteringi, kad verta juos pateikti išsiai:

"Prityrimas rodo, kad sunku, o gal net ir neįmanoma, kad valstybė su per dideliu gyventojų skaičium galėtų turėti gerą teisingą santvarką. Visais atvejais mes nežinome nė vienos gerai sutvarkytos bendruomenės, kuri turėtų per didelį gyventojų skaičių. Kad taip ir turi būti, galima paaiškinti protiniais įrodinėjimais. Įstatymas nustato santvarką, ir geras įstatymas yra tolygus gerai santvarkai. Bet pernelyg didelis skaičius negali dalyvauti tvarkoje, kadangi tam būtų reikalinga dieviška galybė, panaši į tą, kuri palaiko visą pasaulį, kuriame grožis apima įvairumą ir didybę. Bet ir valstybės turi joms nustatytą dydį, lygiai kaip ir visų kitų dalykai: gyvuliai, augalai, įrankiai. Kiekvienas dalykas, jei jis yra per mažas ar per didelis, nustoja atitikti savo paskirtį, ir arba netenka įgimtų jam savumų, arba pasidaro netobulus. Laivas vieno apėrimo nėra laivas, bet lygiai taip pat nėra laivas ir dviejų stadijų pastatas. Bet jeigu dėl savo dydžio jis ir gali būti pripažintas laivu, tai vistiek jo permažas ar perdidelis išimieris trukdo jam plaukti. Taip pat ir valstybė su per mažu gyventojų skaičium nebūna užtekta; su perdideliu gyventojų skaičium ji, kaip lauta, bus saugi, bet ne kaip valstybė. Nes valstybinė bendruomenė susidaro ne lengvai. Kas gali būti begaliniai didelės minios vadas? Gas gali būti joje heroldas, neturėdamas Stentoro balso?

Todėl valstybė atsiranda tuo momentu, kai ji turi tiek gyventojų, kad jų užtenka patikrinti sau laimingą gyvenimą valstybės rėmuose. Tačiau gali būti ir didelės valstybės, turinčios daug gyventojų. Bet šis piliečių skaičiaus padidinimas negali vykti beribiškai. O jo ribos, iki kurių jis gali didėti, yra aiškios iš tų uždavinių, kuriuos pildo valstybė. Valstybės funkcijos yra skirstomos tarp valdanciuju ir valdomuju; valdantis sprendžia ir įsako. Bet tam, kad būtų galima išspręsti teisinius santykius ir paskirstyti vietas pagal nuopelnus, piliečiai turi pažinti vieni kitus ir savo ypatybes, nes be to valdžia ir teisė negali būti tobilos; ir čia ir ten būtų neteisinga spręsti reikalus apgrabinomis, o negalima išvengti esant per dideliu

gyventojų skaičiui. Todėl geriausias apibūdinimas leidžiamos valstybės dydžio: aukščiausias gyventojų skaičius, prie kurio yra utiktintas savitovus gyvenimo reikmenų patenkinimas ir prie kurio tarpusavius santykius galima apžvelgti. Tatai nulemia valstybės dydį".

Iš šios citatos matyti, kad nors Aristotelis ir nenustato gyventojų skaičiaus, kuris jam atrodo pageidaujamas ir leistinas gerai sutvarkytoje valstybėje, vis dėlto jis duoda aiškių nurodymų, kad šis skaičius negalės būti per didelis: valstybės piliečių liaudies sveiga turi būti tokią, kad kalbėtojiui užtektų prasto žmogaus balso jėgos. Iš cituotų žodžių taip pat galima padaryti išvadą, kad Aristotelis apskritai nebuvo linkęs pripažinti valstybės per didelės valstybinės organizacijos, kaip, anot jo, negalima pripažinti laivų pastatą kelių stadijų dydžio.

Zinoma, apie Platoną ir Aristotelį negalima būtų pasakyti, kad jie, išreikšdami tokias mintis ir paneigdami dideles valstybes, buvo sūnūs savo tėvynės, Graikijos, kurioje teegzistavo tik mažos valstybės. Toks nurodymas, be abejo, turi pagrindą. Bet vis dėlto vargu ir jam galima teikti lemiančios reikšmės. Nors patys graikai ir gyveno išsiskirstę į smulkias valstybeles — miestus, tačiau jie visą laiką turėjo prieš save kitos valstybinio gyvenimo formos pavyzdį — milžinišką Persiją, valdomą Didžiojo Karaliaus. Sokrato klausytojas buvo tarp kitų ir Ksenofontas, gerai pažinojęs persų gyvenimą ir netgi idealizavęs Persijos valdymo būdą. Todėl jau Platonas turėjo pilną galimybę palyginti mažų valstybių gyvenimo aplinkybes su dideliu valstybių gyvenimu. Ir nežiūrint viso to, nei jam, nei kam kitam Graikijoje, žinoma, negalėjo net į galvą ateiti mintis pasisakyti už tą valdymo formą, kuri istorijoje, graikų persų karų metu, realiai įrodė savo nepajėgumą ir kurios silpnumą veiksmu įrodė tas pats Ksenofontas, sugebėjęs su graikų kariuomenės saulele iš Persijos gilumos pasiekti Egejaus jūros pakraščius. Bet jeigu nurodymas į aplinkinio gyvenimo įtaką nėra lemiamas Platono atžvilgiu, tai juo mažiau reikšmės jis turi Aristotelio atžvilgiu. Iš jo biografijos yra žinoma, kad jis ilgesnį laiką yra gyvenęs prie Makedonijos karaliaus Pilypo dvaro ir savo akyms yra matęs didelę valstybę. Maža to, Aristotelis buvo Aleksandro Makedoniečio mokytojas ir pergyveno jį. Jis matė makedoniškai eliniškos valstybės dydis turįs savo natūralias ribas, kurias peraugusi valstybė nustoja atitikusi savo paskirtį.

* Istorikai praneša, kad Aleksandras Makedoniečis siūles Aristotelį lydėti jį žygyje į Persiją, bet Aristotelis atsisakęs nuo tos garbės, ir karaliui lydėjo filosofas Klifenas. Istorija rodo, kad Aristotelio atsargumas buvęs pagrįstas: Klifenas buvo nužudytas paties Aleksandro ranka, supykusio už kažką nepakankamai pagarbu filosofo žodi.

Tiesa, sekanti graikų filosofų karta iškėlė jau pasaulio pilietybės, kosmopolitizmo, idėją. Bet reikia pasakyti, kad šių naujų idėjų reiškejai, stoikai, nedavė jokio pasaulinės valstybės organizacijos plano, jokių

NAUJIENŲ-ACME Telepranos Pulkininkas Walter P. O'Brien, 157-to pulko vadas, kuriam pasidavė Aschaffenburg nacių garnizonas, susidedas iš 3,000 karių ir karininkų. Garnizonui vadovavo fanatiškas naxis, majoras Lambert.

nurodymų apie jos valdymo būdą, ir netgi, matyt, nesvarstė tokių klausimų. Apskritai, jų idėjos glūdi kitoje plotmėje, negu Platono (ir Aristotelio) samprotavimai. Jų kosmopolitizmas buvo ne tiek valstybės išplėtimas į visą pasaulį, kiek išplėtimas Ellados, t. y. tos bendruomenės, kuri jungė tarp savęs graikų valstybes, prieš pastatant jas visam kitam pasauliui. Todėl stoikų moksle mes galime įžiūrėti ne tiek naują valstybinę teisę, kiek pradus to, ką mes dabar vadiname tarptautine teise. Lygiai taip pat Romos rašytojai per visą Romos egzistavimo laikotarpį nė karto nemėgino ideologiškai paremti ar pateisinti faktinį Romos imperijos dydį. Net pas Ciceroną mes randame tik panegerikas Romos institucijoms, susidariusioms dar tuomet, kai Roma buvo maža valstybė, be jokio supratimo, kad šios institucijos jau nebetinka Romos valdymui, ir be jokių pastangų pritaikyti jas naujos gyvenimo sąlygoms. Ir nors tai ir nuostabu, bet pirmas rašytojas, po Aristotelio išskėles klausimą apie valstybės dydį, buvo šv. Augustinas, kuris nuo jo buvo atskirtas septynių amžių.

Chicago Sugrįžo Pasivymėjus Aviatorius

Chicago parvyko atostogų laivyno lakūnas Robert F. Voltz, 24 metų, 4430 Drexel blvd.

Japonų laivyno mūšy su Jungtinių Valstijų laivynu jisai nuskandino priešų kreiserį, tuo budu perskėlė japonų eskadrą ir padėjo amerikiečiams nugalėti priešus.

Bet, sako Voltz, tai įvyko netikėtai. Jis ir kitas lakūnas puolė japonų laivus, turėdami tik dvi orlaivių torpedas. Jis taikė torpedą japonų šarvuociui, bet ši praslinko šarvuotį ir pataikė į kreiserį, kuris, užgautas torpedos, eksplodavo. Tai buvęs tik gilutkis.

Kitą kartą, sausio mėnesio 6 d. 1945 m., japonų ugnis sudrakė jo lėktuvo kontrolė įrengimus. Vis gi Voltz sugebėjo pasiekti savo lėktuvu jūros kelią, kuriuo Amerikos laivai plaukioja. Čia lėktuvas nuskeno, o ji patį, Voltzą, išgelbėjo Amerikos destroyeris. Voltz sako, kad ir tai buvo tik jo gilutkis.

Jis gavo 30 dienų atostogų.

REMKITE TUOS, KURIE GARSINASI "NAUJIENOSE"

BUDRIKO PAVASARIO ISPARDAVIMAS

— RAKANDŲ IR JEWELRY — 3241 S. Halsted St. Tel. Calumet 7237 Po Vienu Stogu Visi Departamentai

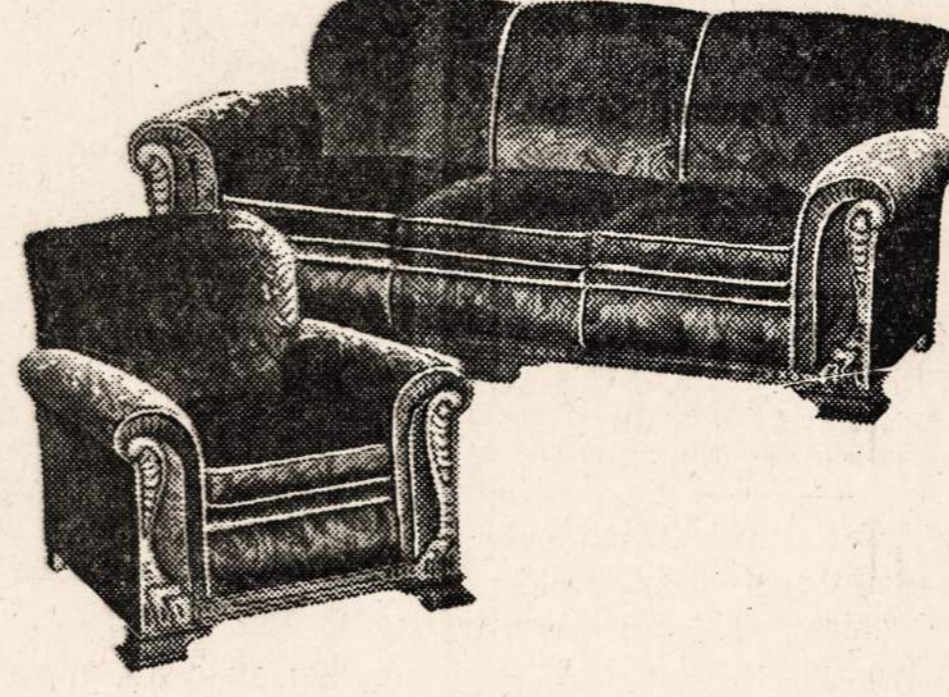

Table listing furniture items like '2 DALIŲ GRAŽUS PARLOR SETAS' and '3 DALIŲ BEDROOM SETAS' with prices.

DAR YRA PASIRINKIMAS GASINIŲ PEČIŲ: — MOORES, UNIVERSAL, CROWN ir kitų išdirbysčių BUNGALOW PEČIŲ su Gasu ir Anglimis.

Jewelry Bargains! Waterproof, 17 Sewel Laikrodė. Naturalaus Aukso Spalvos, mažo didumo. Tik už \$37.50

For Your Engagement a Keepsake DIAMOND ENGAGEMENT RING Your precious Keepsake will stand forever as the symbol of the great love you share.

ŠTAI PROGA PASIRINKTI GRAŽIŲ LIETUVIŠKŲ REKORDŲ

- 16308 Tū Lietuva, Tu Mano, Dru-Lia (Akiras Birzys) 16198 Bėda, Kad Giltinė Neėda; Vasaros Naktys (Sipavičiūtė) 16199 Bėda, Kad Giltinė Neėda; Vasaros Naktys (Sipavičiūtė)

PASIRINKIMAS LIETUVIŠKŲ GAIDŲ STASIO SIMKAUS

- "Plaukia Sau Laivelis," "Pamylėjau" Valcas. "Kur Bakūzė Samanota," "Ant Marių Krantelio". Visos keturios \$1.00 "Oi Greičiau, Greičiau" 50c

Lietuviški Rekordai baigiasi ir nedaug jų beliko. Nes dabar nebedaro Lietuviškų Rekordų. O Anglišių ir klasiškų turime daugybę. Prašykite Katalogo.

JOSEPH F. BUDRIK, Inc. 3241 So. Halsted St. Tel. Calumet 7237

LIETUVIŲ RATELIAI
S.L.A. 6 APSKRIČIO KONFERENCIJA

NUTARIMAI, REZOLIUCIJA
S.L.A. 6 Apskritis savo konferencijoje, kovo 25 dieną...

Kadangi Lietuva yra nepriklausoma valstybė, kuri turi pilną J.A.V. pripažinimą...

Kadangi Lietuva daug nukentėjo dėl karo ir svetimų armijų okupacijos ir jos gyventojai reikalauja umios pagalbos...

Kadangi trijų didžiųjų valstybių galvos, susirinkę Jaltoje, nutarė kiekvienai išlaisvintai tautai suteikti progą...

Nutaria kreiptis į J.A.V. valdžią ir prašyti, kad ji būtų visas pastangas atidaryti kelią...

Nutaria parašyti J.A.V. valdžiai, kad ji būtų pastangas sudaryti Tarptautiską Sąjungininkų Komisiją...

Nutaria prašyti J.A.V. valdžią, kad Tarptautinė Sąjungininkų Komisija pravedtų...

Nutaria šita rezoliucija pasiųsti Valstybės Sekretoriui...

Nutaria prašyti J.A.V. valdžią, kad Tarptautinė Sąjungininkų Komisija pravedtų...

Nutaria prašyti J.A.V. valdžią, kad Tarptautinė Sąjungininkų Komisija pravedtų...

Nutaria prašyti J.A.V. valdžią, kad Tarptautinė Sąjungininkų Komisija pravedtų...

Nutaria prašyti J.A.V. valdžią, kad Tarptautinė Sąjungininkų Komisija pravedtų...

Nutaria prašyti J.A.V. valdžią, kad Tarptautinė Sąjungininkų Komisija pravedtų...

Nutaria prašyti J.A.V. valdžią, kad Tarptautinė Sąjungininkų Komisija pravedtų...

Nutaria prašyti J.A.V. valdžią, kad Tarptautinė Sąjungininkų Komisija pravedtų...

Nutaria prašyti J.A.V. valdžią, kad Tarptautinė Sąjungininkų Komisija pravedtų...

Nutaria prašyti J.A.V. valdžią, kad Tarptautinė Sąjungininkų Komisija pravedtų...

Nutaria prašyti J.A.V. valdžią, kad Tarptautinė Sąjungininkų Komisija pravedtų...

Nutaria prašyti J.A.V. valdžią, kad Tarptautinė Sąjungininkų Komisija pravedtų...

Nutaria prašyti J.A.V. valdžią, kad Tarptautinė Sąjungininkų Komisija pravedtų...

Nutaria prašyti J.A.V. valdžią, kad Tarptautinė Sąjungininkų Komisija pravedtų...

Nutaria prašyti J.A.V. valdžią, kad Tarptautinė Sąjungininkų Komisija pravedtų...

Nutaria prašyti J.A.V. valdžią, kad Tarptautinė Sąjungininkų Komisija pravedtų...

Nutaria prašyti J.A.V. valdžią, kad Tarptautinė Sąjungininkų Komisija pravedtų...

Tai tokiais drabužiais yra aprengiami Europoje vaikai. Po penkių su viršum metų karo drabužių išteklių visiškai išsibaigė.

SUVALKIEČIŲ MIŠRAUS CHORO DARBUOTĖ

Pirmadienį, balandžio 2-ą, moterys prašomi ateiti į chorą Lietuvių Auditorijoje...

Po pamokų turėta pasitarimas. Pasirodė, kad choras turi daug užkviemų pildyti...

Choras rengia bankietą Gegužės 6 dieną Lietuvių Auditorijoje bus metinis choro bankietas...

Turime gerų darbuotojų Ponia Marcela Norkus man kuželėjo į ausį, kad ir ji jau turi tiktietį parduvisi...

Norėčiau paklausti mūsų gerosios Onutės Resgienės, kiek šį mėnesį ji atsives naujų chorisčių...

P-nia Valančius keliose pamokose nebuvo. Girdėjau, kad turėjo labai malonų svečių...

Sekandžio choro pamokos bus pirmadienį, balandžio 9 dieną, Lietuvių Auditorijoje.

Atsibus nedėlioį, balandžio (April) 8 d. 1945 metų, 2 val. po pietų...

PRANESIMAS Evangelikų pamaldos įvyks Sekmadienį, balandžio 8 d., 3 val. po pietų...

LOVEIKIS Siunčiam Gėles Telegramu ir Visas Pasaulio Dalis KVIETKININKAS...

Šv. Rašto Tyrinėtojų Paskaitos Atsibus nedėlioį, balandžio (April) 8 d. 1945 metų, 2 val. po pietų...

Šv. Rašto Tyrinėtojų Paskaitos Atsibus nedėlioį, balandžio (April) 8 d. 1945 metų, 2 val. po pietų...

Šv. Rašto Tyrinėtojų Paskaitos Atsibus nedėlioį, balandžio (April) 8 d. 1945 metų, 2 val. po pietų...

Šv. Rašto Tyrinėtojų Paskaitos Atsibus nedėlioį, balandžio (April) 8 d. 1945 metų, 2 val. po pietų...

Šv. Rašto Tyrinėtojų Paskaitos Atsibus nedėlioį, balandžio (April) 8 d. 1945 metų, 2 val. po pietų...

Šv. Rašto Tyrinėtojų Paskaitos Atsibus nedėlioį, balandžio (April) 8 d. 1945 metų, 2 val. po pietų...

Šv. Rašto Tyrinėtojų Paskaitos Atsibus nedėlioį, balandžio (April) 8 d. 1945 metų, 2 val. po pietų...

I. KRISTAUS PALAIMINIMAI

Per ateinančias savaites, su Dievo pagalba, stengsimės išdėstyti Kristaus pamokslą...

Matas ir Lukas, šv. Dvasios vedami, yra padėję tuos Kristaus žodžius ir savo Evangeliją...

„Palaiminti beturčiai dvasioje, nes jų danguis karalystė. Palaiminti romieji, nes jie paveldės žemę...”

Bridgeporto Namų Savininkų Margučių Baliaus Rytoj

Bridgeporto Namų Savininkų balius įvyks rytoj, atvelykyje, bal. 8d., Chicago Lietuvių Auditorijoje...

Mano 26 metų praktikavimas jūsų garantavimas Optometriškai Akių Specialistas...

Dr. G. SERNER LIETUVIS AKIŲ GYDytojas 25 metų patyrimas

AL. G. KUMSKIS Insurance Broker DEL VISOKIŲ INSURANCE -SAUKITE REPUBLIC 1591

LOVEIKIS Siunčiam Gėles Telegramu ir Visas Pasaulio Dalis

REMKITE TUOS BIZNIERIUS, KURIE GARSINASI NAUJIESE

EXTRA! EXTRA! Permainytas vardas ir adresas. MONARCH LIQUOR

CONRAD FOTOGRAFS Studija įrengta pirmos rūšies su moderniskomis užlaidomis...

SUSIRINKIMAI

BENDRO AM. LIET. FONDO 6 skyrus prima drabužius dėl Lietuvos nuo karo nukentėjusių žmonių kiekvieną pirmadienį vakarą...

SLA 260 KUOPOS narių susirinkimas įvyks balandžio 8 d., 2 val. popiet. Friendly svet., 2548 West 69th St.

JONISKIEČIŲ LABDARYBES ir KULTUROS KL. mėn. susirinkimas įvyks sekmd., balandžio 8 d., 1:30 val. po pietų...

LIET. MOTERŲ DR-JA „APŠVIETA“ šaukia mėn. susirinkimą sekmd., balandžio 8 d., 2:30 val. popiet.

TEISYBĖS MYL. DR-JOS mėn. susirinkimas įvyks sekmd., bal. 8 d., 1 val. popiet. Chic. Liet. Auditorijoj, 3133 S. Halsted St.

CRACKISKIŲ APSVIETOS KLU-BAS rengia koncertą ir bankietą atvelykių sekmd., balandžio 8 d. Gramanto svet., 4534 S. Rockwell St.

GARFIELD PARK VYRU IR MOTERŲ PASALPOS KLIUBAS rengia metinį ir Jubiliejinį 30 metų gyvavimo sukaktį su programu ir prakalbamais.

AKIŲ SPECIALISTAI DR. VAITUSH, OPT. LIETUVIS

Mano 26 metų praktikavimas jūsų garantavimas Optometriškai Akių Specialistas

Attaisome akių color blind. VALANDOS: nuo 10 ryto iki 8 val. vakaro.

Dr. G. SERNER LIETUVIS AKIŲ GYDytojas 25 metų patyrimas

AL. G. KUMSKIS Insurance Broker DEL VISOKIŲ INSURANCE -SAUKITE REPUBLIC 1591

LOVEIKIS Siunčiam Gėles Telegramu ir Visas Pasaulio Dalis

REMKITE TUOS BIZNIERIUS, KURIE GARSINASI NAUJIESE

EXTRA! EXTRA! Permainytas vardas ir adresas. MONARCH LIQUOR

CONRAD FOTOGRAFS Studija įrengta pirmos rūšies su moderniskomis užlaidomis...

CLASSIFIED ADS. PERSONAL Asmenų Ieskoni

NAŠLĖ MOTERIS vidutinio svorio, amžiaus ir aukščio, sveika, gerai atrodinga...

FURNISHED ROOMS - TO RENT Gyvenimui Kambariai

RENDAI SVARUS, SVIESUS kambarys su visais parankumais

SCHOOLS AND INSTRUCTIONS Mokyklų ir Pamokos

PIANO MOKYTOJA Privatiškos pamokos už \$1.00

BUILDING CONTRACTORS Namų Taisytojai

CHARLES ZELVIS Generalinis Namų Kontraktorius

by Laura Wheeler KAINA 15c

611-Grāžūs išsiuvinėjimas. NAUJENOS NEEDLECRAFT DEPARTMENT

Čia įdėtu 15c ir prašau atsiųsti man aukščiau pažymėtą numerį.

Vardas ir pavardė Adresas Miestas Valstija

Beware Coughs from common colds - That Hang On Chronic bronchitis may develop if your cough, chest cold, or acute bronchitis is not treated...

